

Η παράσταση δε φάνταζε τόσο αινιγματική

ΕΛΕΓΙΑ λιγότερη εμπιστοσύνη, απ' ό,τι συνήθως, στα άμεσα αντανakλαστικά, εκείνα που σε όλους τους θεατές λειτουργούν κατά τη διάρκεια του θεάματος, και έδωσα περισσότερο χρόνο στην «μεταπαραστασιακή» προσπάθεια να συναντήσω τη σκηνοθετική σκέψη ανασκαλίζοντας τις εντυπώσεις από την παραγωγή του «Κατά φαντασίαν ασθενή» του Μολιέρου στην Κύρια Σκηνή του ΘΟΚ. Η παράσταση δε φάνταζε τόσο αινιγματική, τόσο κλειστή, για να μου πάρει τόσο χρόνο το ξεκλείδωμά της. Αντιθέτως, η σκηνή ήταν σκοπίμως ανοιχτή και απογυμνωμένη από την πιο συνηθισμένη θεατρική σύμβαση. Όταν μία παράσταση αρχίζει να επικοινωνεί απευθείας με την πλατεία, λέγεται, ότι αφαιρέθηκε ο νοτίος «τέταρτος τοίχος», αυτός που χωρίζει τον θεατρικό πλαστό κόσμο από τον δικό μας, τον πραγματικό. Στην παράσταση του Jean-Claude Berutti ο «μπροστινός» τοίχος «υπάρχει», αφαιρέθηκαν όμως εκείνοι που αποτελούν τη διαχωριστική περίμετρο μεταξύ σκηνής και παρασκήνιων. Οι ηθοποιοί με αδιάφορο ύφος μετακινούνταν στον ανοιχτό χώρο γύρω από τη σκηνή και μεταμορφώνονταν στους ρόλους τους άμα τη εξέδω τους στη σκηνική πλατφόρμα. Και ο σκοπός; Μα να αποδοθεί η ιδέα του «θιάσου εν δράσει», έτσι ώστε το αντικείμενο της παράστασης του ΘΟΚ να είναι ταυτόχρονα το έργο του Μολιέρου και η τελευταία παράσταση της ζωής του, κατά τη διάρκεια της οποίας ο συγγραφέας και συντελεστής του ρόλου του Αργκάν πέθανε.

Ασχολούμαι με την περιγραφή για να απομακρύνω ακόμα λίγο τη στιγμή της ανάλυσης. Κατ' αρχήν πρέπει να προβώ στην ομολογία του θλιμμένου θεατή, ο οποίος βλέπει τη δημιουργική διαδικασία, αλλά δεν μπορεί να αποδεχτεί το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Το σκηνοθετικό σχέδιο να συμπτυχθούν στην παράσταση τα δύο αντικείμενα, το έργο και η περιθεατρική δράση του θιάσου, (και ο «θιάσος» είναι του ΘΟΚ και του Μολιέρου) κατά την άποψή μου κρύβει την αμνηχανία να βρεθεί σαφής τρόπος προσέγγισης στο μολιερίκό κείμενο. Εξάλλου, οι υποσχόμενες στα σημειώματα του σκηνοθέτη αναφορές στη ζωή και στο θάνατο του Μολιέρου, δηλαδή, στο δεύτερο συστατικό της παράστασης, παραμένουν ασαφείς και αναποτελεσματικές. Η αισθητή προβολή της μορφής του Μολιέρου πάνω στο φόντο του κειμένου του «Κατά φαντασίαν ασθενή» δεν επιτυγχάνεται.

Θα χρησιμοποιήσω ακόμα μια οπτική αποτύπωση της παράστασης για να εκφράσω την αδυναμία μου να συλλάβω τη σκηνοθετική φόρμουλα της παράστασης. Το κυρίαρχο στοιχείο του σκηνικού του Άντη Παρτζίλντ είναι οι καρέκλες. Πά-

ρα πολλές, όλων των ειδών. Μόνο μαντέματα μπορώ να κάνω ... Μήπως συνεχίζεται το μοτίβο της ασαφούς θεατρικότητας, μήπως ο σκηνογράφος και ο σκηνοθέτης μας παραπέμπουν στην ακαταστασία μιας πρόβας; Προσωπικά δεν μπορώ να μην ταυτίσω αυτή την επαναλαμβανόμενη χρήση ενός αντικειμένου και την υπερβολική αισθητική ποικιλία με την ακατάστατη ποικιλία των υποκριτικών τρόπων που χρησιμοποιούνται από τους ηθοποιούς. Άραγε ήταν αόριστες οι σκηνοθετικές οδηγίες και μόνο μερικοί συνέλαβαν την αισθητική κεφαλαιώδη ιδέα του σκηνοθέτη; (Ποιοι απ' όλους, όμως;) Ή μήπως μια τέτοια πειστική ιδέα δεν υπήρχε; Ως αποτέλεσμα, μερικές μορφές παραμένουν αδιευκρίνιστες και εξ ου αδιάφορες. Σε άλλους ρόλους οι ηθοποιοί καταλήγουν στην πιο γνώριμη στο κοινό προσωπική τους μανιέρα. (Σε άλλη μια παρένθεση θα πω ότι αυτός ο κίνδυνος παραμονεύει όταν οι βετεράνοι του ΘΟΚ συνεργάζονται με ξένους σκηνοθέτες-οι ηθοποιοί κάνουν

τα δικά τους και οι σκηνοθέτες νομίζουν ότι είναι κάτι καινούργιο που μαζί το βρήκαν).

Και όμως στην παράσταση υπάρχει ένα σταθερό ποιοτικό υποκρι-

τικό κέντρο. Η δουλειά του Ανδρέα Τσουρή είναι σημαντική. Και την ανάμειξη της γελοiotτητας με τη μιζέρια πετυχαίνει, και τη διαχρονικότητα του ψυχογραφικού τύπου αναδεικνύει. Δίπλα στην εκούσια αποδυναμωμένη και σχεδόν ακίνητη μορφή του Αργκάν πρωταγωνιστεί η πανούργα ορθολογίστρια Τουανέτ της Άννας Γιαγκιζών. Ωραίο ντουέτο από δύο ωραία σόλο. Και αφού χρεώσαμε στο σκηνοθέτη αρκετά στοιχεία της παράστασης που τα θεωρήσαμε αποτυχημένα, ας του αποδώσουμε και μέρος του επαίνου για το έργο των δυο πρωταγωνιστών της παράστασης.

«Ο κατά φαντασίαν ασθενής» του Μολιέρου από το ΘΟΚ. Απόδοση: Ερρίκος Μπελιές. Σκηνοθεσία: Jean-Claude Berutti. Σκηνικά: Άντης Παρτζίλντ. Κοστούμια: Colette Huchard. Μουσική: Λουκάς Ερωτοκρίτου. Σχεδιασμός φωτισμού: Γιώργος Κουκουμάς. Παίζουν: Ανδρέας Τσουρή, Έλενα Παπαδοπούλου, Νιόβη Χαλαλάμπους, Ανδριάννα Νεοκλέους, Γιώργος Μουαϊμης, Νεκτάριος Θεοδώρου, Μιχάλης Μουστάκας, Θανάσης Δρακόπουλος, Σταύρος Λούρας, Ανδρέας Βασιλείου, Χάρης Κκολός, Άννα Γιαγκιζών

Θέατρο

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ